

Sovet dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı**Balaş Azəroğlunun lirikasında Azərbaycançılıq****Hicran Nəşibova**

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu. Azərbaycan.
E-mail: hijran.nasibova@gmail.com

Annotasiya. Məqalədə Balaş Azəroğlunun şeirlərində onun azərbaycançılığı araşdırılır. Şairin vətəndaşlıq mövqeyini, xalqına, dilinə, vətəninə sədaqətini ifadə edən lirik nümunələr təhlil olunur. Göstərilir ki, onun yazdıqları Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası, milli mənliliyi, xalqının insanlıq tarixində mövqeyini əks etdirir. Balaş Azəroğlunun şeirlərinin çoxu xalqın azadlığı, gələcəyi naminə mücadiləyə çağırışdır. Cənubi Azərbaycanda fars rejiminin Azəri türklərinin dilinə qoyduğu qadağalara, təhqirlərə baxmayaraq şair ana dilini müqəddəs saymışdır. Onun şeirlərinin əsasında Azərbaycanın azad və bütöv gələcəyinə inam durur. Şair “Xətai qılıncıyla neçə top zəncirini qıra bilən oğul gərəkdir vətənə” – deyir. Təhlillər göstərir ki, Balaş Azəroğlu Təbrizin obrazında simvollaşdırdığı türk oğullarının kimliyinə güvənir. Şairin azərbaycançılıq ideologiyasının əsasında da vətənin bütövlüyü, azadlığı uğrunda mücadilədə bu mükəmməl kimliyin sarsılmaz iradəsi dayanır.

Açar sözlər: Balaş Azəroğlu, azərbaycançılıq, vətən, xalq, azadlıq, inam

Məqalə tarixəsi: göndərilib – 09.09.2022; qəbul edilib – 29.09.2022

Azerbaijanism in Balash Azeroglu's lyrics**Hijran Nasibova**

Doctor of Philosophy in Philology
Institute of Literature named after Nizami Ganjavi of ANAS. Azerbaijan.
Email: hijran.nasibova@gmail.com

Abstract. In the article Azerbaijanism is found out in his poems. The lyric samples are explained here, which shows the poet's citizenship interest, his loyalty for the people, language and country. It is shown that his poems indicate perfect Azerbaijani history, geography, national identity and his people's stance in the human's history. Most of his poems are the calling of people for struggle to the future and freedom. Although the Fars put ban against Azeri Turkish in South Azerbaijan, he considered his native language sacred. In the base of his poems there is belief for the perfect future and free Azerbaijan. The poet says: “Our country needs a son who can break the chain with the Khatai's sword”. The explanations show that Balash Azeroglu believes the Turkish sons, whom he has symbolized in the character of Tabriz. In the base of his Azerbaijanism ideology stands the unity of the country, the dignity of the perfect character and fighting for freedom.

Keywords: Balash Azeroglu, Azerbaijanism, motherland, nation, freedom, belief

Article history: received – 09.09.2022; accepted – 29.09.2022

Giriş / Introduction

Xalq şairi Balaş Azəroğlu yarım əsrə bərabər yaradıcılığı ilə Şimalı-Cənublu bütöv Azərbaycan poeziyası tarixində möhtərəm bir mövqə sahibidir. Gənclik illərində Ərdəbildə milli-azadlıq hərəkatının iştirakçısı kimi fəaliyyəti, şeirlərində əks olunan məfkurəsi ilə, hətta təxəllüsünün ifadə etdiyi dəqiq ünvanla Balaş Azəroğlu azərbaycançılığın mükəmməl simvollarındandır. Onun yazdıqları Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası, milli mənliliyi, müqəddəs dili, millətinin insanlıq tarixində mövqeyi və kimliyini əks etdirən, bu xalqın azadlığı, xoş gələcəyi naminə mücadiləyə çağırışdır.

Əsas hissə / Main Part

Balaş Azəroğlu şeir-sənət aləminə gəlişinin məramını hələ 1937-ci ildə yazdığı “Addımlar” adlı şeirində belə ifadə etmişdi:

*...Nəğmə dəstərimin, söz dəstərimin
Adını “Vətən”lə açmaq istərəm.
Mənim arzum budur, bir oğul kimi
Kaş bu çətinliyə dözə biləydim.
Vətənə sevgimi, elə sevgimi
Könül sözlərimlə yaza biləydim. [3, s.7]*

Bu şeirdəki “çətinliyə dözə biləydim”, “könül sözlərimlə yaza biləydim” ifadələri bir gənc şair-fədainin yaşadığı tarixi dönmənin çətinlikləri içində qarşılaşacağı hər cür sınaqları gözə aldığı anlamını ifadə edir. Bu tarix o tarix idi ki, Cənubda milli-ictimai fikrin formalaşmasında, milli oyanışın vüsət almasında rol olan mücahidlər təqibə, Şimalda isə milli ruhu sözlə ifadə olunan Azərbaycan türkünün sözü, ədəbiyyatı repressiyaya məruz qalırdı. Bu tayda Rus, o tayda Fars imperiyasının qadağaları, məhdudiyətləri, tənqid və təhdidlərinə baxmayaraq vətənpərvərlik, xalqa, torpağa, mənliliyinə, dilinə sadiqlik, vətənin azadlığına, gözəl gələcəyinə inam bütün qələm sahibləri kimi Balaş Azəroğlunun da poeziyasının əsas mövzusu idi. Azərbaycanın azad və bütöv sabahına gedən yolda dönməz bir məfkurə şairin poeziyasının – yaradıcılığının və həyatının mənasını əsaslandırır.

Vahid Azərbaycan uğrunda mücahidləri (Stalinin xəyanətləri səbəbindən) məğlubiyyətlə nəticələnsə də, Vətənin bütövlüyü Azərbaycan türklərinin məfkurəsində həmişəlik müqəddəs bir amal olaraq qaldı. Balaş Azəroğlu tarixin o sınaqlarında milyonlarla mücahidlərdən biri kimi qələbənin “bir addımlığı”nı yaşadı və bu fəxarət hissini həyatı boyu yaşatdı, mütləq bir gün xalqın zəfər çalacağına inamını itirmədi:

*Atamın səngəri məzarı oldu,
Üstünə bir qırıq kərpic qoyuldu.
Dostları süngüylə qazdı: “Mücahid”.
Mənim də “Fədai” qalacaq adım.
Sabahki döyüşdə olmasam şahid
Başqa bir ad ilə yenə övladım
O gün vuruşacaq...
Bil, bu zülmətdən
Qurtaracaq səni, vətən, ey vətən. [3, s.21]*

(“Vətən məhəbbəti”)

Şairin “Fədailər marşı”, “Təbrizin baharı”, “Azərbaycan”, “Aşıq Hüseynə cavab” və s. şeirlərində vətən həsrəti ilə bərabər, bütöv Azərbaycan arzuları və bu yolda mübariz bir xalqın istəyi, amalı öz əksini tapmışdır:

*Biz odlardan yaranmışıq, anamızdır Azərbaycan
Qoyunluq ki, əl uzatsın bu torpağa qarı düşməni.
Bu ellərin hər daşında bir igiddən nişan vardır.
Qəhrəmanlar böyütmüşdür qucağında ana torpaq,
Ey qardaşım möhkəm saxla, Səttarxandan yadigarıdır
Çiyindəki odlu tüfəng, əlindəki qızıl bayraq. [6, s.174]*

(“Fədailər marşı”)

Vətən – Ana – torpaq türkün ali eşqi, ali amalı, həyatının mənası Balas Azəroğlu poeziyasının əsas göstəricisi – ünvanıdır. Ömrünün mənasını Vətənin azadlığı yolunda ölməkdə görünən və bu şərəfli ölümü ilə müqəddəs borcunu yerinə yetirmiş olacağına fəxarətlə inanan bu fədai şair (və onun kimiləri) XXI əsrin qəhrəmanlıq tarixini yazan – 44 gündə Qarabağı erməni faşizmindən azad edən vətənpərvər, igid varislərin əcdadları idi. Türkün torpaq, vətən, millət sevgisinin haradan gəldiyini və bu ənənəviyin tarixinin də sübutu dünyaya bəlli oldu və bunun əbədi olacağını dünya da, düşmənlər də yaxşı bildilər: “Onlar bilir bu ellərin ürəyindəkin, Onlar bilir azərilər dönməz heç zaman...” çünki “Təbriz oğlun qorxutmadı nə sürgün, nə dar”. Bu qürurlu dünyaya meydan oxuyan şair “Təbrizin baharı” şeirində Təbriz həsrətli vətən oğullarının xəyalları, istəkləri ilə bərabər, onların ümidlərini, inamlarını da ifadə etmişdir.

“Azərbaycan” adlı şeirində Balas Azəroğlu vətənin tarixindən, qəhrəmanlarından, dahilərdən fəxarətlə söz açır, keçmişini vərəqləyir, xalqın həyat tərzindən, o taylı, bu taylı güzəranından danışır, taleyin bu xalqla rastlaşdığı böyük dərdi kədərli qələmə alır:

*Kəndli öküzünü qatıb önünə
Keçib bu sahildə sürdü torpağı.
Aşxam əyri xışı açaraq yenə
Qayıtdı evinə o, azan çağı.
Onun ürəyində sonsuz arzular
Tər töküüb işlədi qışı, baharı.
O hardan bildirdi bu axan sular
Kəsəcək minillik açıq yolları... [6, s.179]*

Vətəndən, torpağından doğmalarından məhrum olmaq bu qürurlu, məhəbbət dolu, elinə, dağına-düzünə bağlı şair xalqın taleyinə yazılmış “sizif azabı”na çevrildi. Hələ də sonu görünməyən bu böyük ağrının “Araz”, “Təbriz” adlı həsrət, yanğı, acı simvolu bu xalqın həm yazılı, həm şifahi dilinin ruhuna hopmuş oldu. Bütün ömrü boyu Balas Azəroğlu şeirinin də ruhunda nidaya dönən bu simvollar Azərbaycan adlı qədim bir diyarın sinə dağı, fəryadı, haqq səsi oldu:

*Vətən torpağını ikiyə bölən
Tək Araz olsaydı mənim nə dərdim...
İnan ki, Arazın tutub belindən
Mən onun özünü iki bölərdim!
Kim dözər, kim dözər göstərin mənə,
Onun ürəyini ikiyə bölsən?!
Mən dözə bilmirəm bu möhnətinə
Sən mənim qəlbimsən, inan ey Vətən! [6, s.179]*

1945-ci ildəki milli-azadlıq hərəkatı nəticəsində Cənubda qurulan milli hökumətin ləğvi arzuları, bütün mücadilələri püç olan fədailəri daha böyük faciələrlə üzlaşdırdı. 1946-cı illərdən Şimali Azərbaycana üz tutub ömürlük həsrətdə yaşamaq istəyən qələm sahibləri heç vaxt inamlarını itirmədilər. Tarixi təcrübə, xalqın azadlıq istəyi, özmi onlara həmişə ümid vermişdir. Əli qələm tutanların yazısında, dili söz tutanların sözümdə mütləq bu inam vardı və indi də var.

Azəri xalqının ruhuna köklənmiş həm Cənublu, həm Şimali şairlərin həsrət ağrıları “Cənub dərdi” səlnaməsini yaradırdı. Azərbaycanı bütöv görmək istəyən, cənublu soydaşlarımızın başına gələnləri öz ağrıları ilə yaşayan şairlərimizin demək olar ki, hamısı bu mövzuda var səslərini ucaldır, bu xalqın həsrət dağını onlarla birgə içdən çəkirdilər. Həyatda ən böyük amalın vətənin bütövlüyü, azadlığı bilən qələm sahiblərimiz Təbrizin azad gələcəyi üçün xalqın ümidini, əzmini öz harayları ilə gələcək nəsillərə ötürürdülər. Balas Azəroğlu belə əhatədə, doğmalar arasında güvəndə yaşasa da, yazılarında fikri dolandırıb həsrətliyə nisgilli ismarclarını yönəldirdiyini aydın görürük. Bu bir çox şairlərimizin şeirlərində ümid işığına bürünmüş ağrılarıdır. 1958-ci ildə Mirvarid Dilbazi yazdığı “Sınəm üstə” şeirində söylədiyi kövrək ninni ilə vətənin bütövlüyü, xalqın ayrılmazlığı, doğmalarına sədaqət, əminlik zəminində Araza (Balas Azəroğlunun oğluna) dediyi bir azəri anasının laylası ilə bu millətin ruhunu övladlarının qan yaddaşına necə hopdurduğunu, ötürdüyünü görmək olur:

*Təbrizimin oğlu, sənin
Bir elin var, bir vətənin...
Qoy başını sənəm üstə
Kipriyini yum ahəstə.
Layla çalın, Arazım, yat!
Bir dalğalı sudur həyat!
Bu sahildən o sahilə
Sən əbədi bir körpü at! [6, s.89]*

“Ruh ancaq sənətdə, mənəvi mədəniyyətdə gözə görünür, yaşayır, əyaniləşir, sənədləşir! Etik genin, “mən”in ünvanı mədəniyyətdir. Və bu ünvanı keçmədən kökünə gəlib çatmaq, tapmaq, dərk etmək çətin ki, mümkün olar” [5, s.729]. Bu xalqın gen yaddaşına hakim “mən”ini səciyyələndirən kimliyi və dili ilə fəxarət hissidir ki, Balas Azəroğlunun şeirlərində bunların toxunulmazlığı, müqəddəsliyi naminə yaşanan insani duyğuların möhtəşəmliyi şairin azərbaycançılığının göstəricisidir:

*“Milləti-qəyyur...” – deyə
Kürəyinə əl vurub
Dilini kəsirlər bu millətin.
Görək kim qanıyla bahasını verəcək
Bu cinayətin !...
...Ana dili qadağan olmuş Azərbaycanda.
Bir həddinə baxın zülmün...
Səfəvilərin qanun yazdığı dilə
Kilid vurmuş cəlladın birisi. [3, s.82-83]*

“Elə oğul istəyir vətən” şeirindəndir bu misralar.

Təkcə XX əsrdə “üç dəfə şahla üz-üzə duran, üç dəfə hökumət quran, öldürən, ölən, ... azadlıq üçün torpağa düşən, fəqət ayaqlarda sürünməyən bir xalqın” dilini əlindən almaq, qadağan etmək bu millət üçün dözülməz işgəncə deyil. Balas Azəroğlunun şair ruhu bu “işgəncəyə” dözməli olub.

Şimalda da Azərbaycan türklərinin adını, dilini millətin adı ilə səsləndirmək yasaqları, dini-inanc yerləri dağıdırdı, lakin dilinə, dininə, əxlaqi dəyərlərinə sadıq olan millətin kimliyini unudurmağa, “manqurtlaşdırmağa” qara güclərin gücü yetmədi. Nə sürgünlər, nə qətlər, nə zindan əzabları bu xalqın ruhunu sındıra bildi. “Ruh Allahın əmanəti idi, təfəkkürü isə insan özü qazanmışdı. Ona görə də ruhun tarixi insanların, xalqların, millətlərin ilahi, təfəkkürün tarixi isə qazanmışdı. Bu həqiqət dünyanın qədim qövmü olan türkün törəsinə də aiddir” [7, real-dünyəvi tarixidir. Bu həqiqət dünyanın qədim qövmü olan türkün törəsinə də aiddir” [7, s.121]. Dilinə, dininə, mənliliyinə sədaqət, kimliyi ilə fəxarət türkün gen yaddaşının toxunulmaz-

lıdır. Bəlkə də, özünü dərk edəndən bu xalq özü ilə qürurlanıb, ona görə də döyüşkən, azad ruhlu kimliyə sahib olubdur. Bu qədim qəvmün özləri haqda fikirləri çox maraqlıdır: “Biz cüssəli, iribədənli, uzun, gur saçlı, böyük qafalı, geniş omuzlu, geniş alınlı, qalın boyunlu, uzun qollu, qalın kəmkli, ən azı əkiz çocuq dünyaya gətirən nəslə ən təmiz, əsəbləri ən qüvvətli, kəmkliəri ən mükəmməl kimsələri” (ərəb dilinə tərcümə Əl Cahiz VIII-IX əsr) [1, s.27]. Bu nəslə ən təmiz qədim xalq öz kimliyini yaxşı bilib:

*Babamın babasının yadigarı,
Qara gözlü, şirin sözlü gözəllərin,
Qəhrəman oğulların diyarı,
Keçmiş azəmətli,
Gələcəyi ümid dolu,
Bir əli yaraqda,
Bir əli torpaqda
Döyüşə-döyüşə yaşayan
həyatını, nemətini qoruyan,
iki gözüm mənim,
Təbrizim mənim. [3, s.142]*

“Babaların mirası”, “keçmiş azəmətli”, “döyüşə-döyüşə yaşayan”, “əli torpaqda”, “həyatını, nemətini qoruyan”, “gələcəyə ümid dolu”, “qəhrəman oğulları, qara gözlü gözəlləri” və s. aydın bir təqdimatla Təbrizin adında simvollaşdırıb, onu dünyaya baxan iki gözü bilən şair Azəri türkünün mükəmməl obrazına işıq tutur. “Məşrutə niyyətli, azadlıq soraqlım, günəşim, gündüzüm mənim, Təbrizim mənim” – deyən Balas Azəroğlunun azərbaycançılıq ideologiyasının əsasında vətənin azadlığı yolunda sarsılmaz iradəsi dayanır. “Türk-Azərbaycan ideologiyasının mayası məhz budur – Azad Ruh!” [7, s.35]

*Bir zaman Ərdəbildə Şeyx Səfi küçəsindən
qarışıq cərgələrlə
qocalı, cavanlı
hamımız bir əqidəli, bir inamlı
gedirdik Alaqaçı meydanına,
babaların xütbə oxuduğu yerdə
vətənə sədaqətimizi,
babalara hörmətimizi,
kimliyimizi,
dəyanətimizi yad edək bir də,
Ana laylası kimi şirin,
vətən göyləri kimi dərin,
Xətəinin şeir yazdığı dildə
getdik... [3, s.181]*

Şair inqilab dövrü, azadlıq uğrunda xalqın fəxarətli gedişini belə xatırlayır. Bu inamlı yürüşün qürurunu ömrünün sonunadək yaşayan Balas Azəroğlunun azadlıq ruhunun mayasında xalqın əqidəsi, inamı, vətənə sədaqəti, babalara hörməti, Xətəinin ana laylası kimi şirin dilinə bağlılığı dururdu. 1971-ci ildə yazdığı “Şeyx Səfi küçəsi” adlı bu şeirdə bir insan ömrünün dəyəri, mənasını müəyyənləşdirəcək informasiya tutumu, böyük bir xalqın azadlıq ruhunun əzəməti vardır. Şair coşmuş izdihamın önündə xitabət kürsüsündən imperiyaya meydan oxuyan azadlıq carçıların sarsılmaz əzmini, gücünü görmüşdü, bu coşğunu yaşamışdı. Bizə “moğol qalığı” deyən fars alimlərinin “eynəyinə qısılb” qulaq asdıqları o meydanda nə qədər cılızlaşdıqlarını, qorxuqlarını belə ifadə edir Balas Azəroğlu:

*... O zaman biri qulağından yapışa
deyə: - Cənab,
bu vüsətdə,
bu lətafətdə,
bu əzəmətdə
qalıq olar?! [3, s.181]*

Bir küçə... bir xalqın tarixi, əsrlərə bərabər günlər, dolanan zamanlar, fəsillər, “bir küçə boyu” yaşanan ulu bir xalqın taleyi sığışıb bu şeirdə. Balas Azəroğlunun şair ömründən keçib gedən bu küçədən onun fərəhli, ağırlı, ümidli, nisgili vətən boyda bir sevgisi işıqlanır. Bu sevgi işığında şair özü də Şeyx Səfi küçəsi kimi qaldı “keçmişinin şöhrətli, dünəninin əzəməti, bu gününün möhnətilə...” [3, s.182]

*Yenidən zindan yolu oldu
Şeyx Səfi küçəsi.
Natiqlər getdi bu küçədən
dili bağlı.
Fədailər getdi bu küçədən
qolu bağlı.
Alimlər getdi bu küçədən
qara zindana... [3, s.182]*

“Bir ömür yaşamağa nə var” şeirində Balas Azəroğlu “neçə-neçə ömrün möhnət yükünü bir ömrün çiyinə” yığdığı, “min-min fədainin arzusu yükünü, inam yükünü, nakam ömürlərin qalan gününü” öz ömrünə sığdırdığı bu təlatümlü həyatının mənası bilir. “Vətən məhəbbətim, vətən həsrətim, sevincim, əzabım, vüsəlim, qəmim” olmasaydı yaşamağımın “mənimçün mənası olmazdı” – deyir şair [2, s.85].

“Kədərlə, sevinclilə” şeirində Balas Azəroğlu çəkdiklərini, yaşadıklarını, hətta “dəryalardan dərin kədərinə” “o mənim azadlıq sorağım, mübarizə yarağım” – deyər dəyərləndirir.

*Yarısı səngərdə,
Yarısı xitabət kürsüsündə
keçən ömrümün
qocalığı yox,
gəncliyi yox... [3, s.148]*

Şair keçdiyi həyat yolunun “bir gün də dincliyi yox” – deyir. “Dünənki səngərimdir bugünkü yazı masam” – həqiqəti onun mübarizəsinin, mücadiləsinin məqam, forma fərqliliyində davamıdır.

“Qibtə” adlı şeirində haqq yolundakı – müqəddəs amal uğrunda ölümün özünə qibtəsi, şairin etirafı ululardan gələn kimlik vərsəliyinin göstəricisidir:

*Mən haqdan zərrəyəm, haqq özü məndə,
Heç zaman ölməyir haqq yer üzündə -
deyə-deyə dar ağacına - ölməzliyə gedən
məğrur babamız Nəsimiyə
qibtə etmişəm. [3, s.150]*

Şairin uğrunda şərfli ölümü seçdiyi haqqı – Vətənin azadlığı və bütövlüyüdür. Onun lirik “mənim” hakimi bir inam “heç zaman ölməyir haqq yer üzündə” məntiqinə söykənir və bu haqq qalıbdır.

Nəticə / Conclusion

Balaş Azəroğlu poeziyasında şairin azərbaycançılıq ideologiyasının əsasında da Vətənin bütövlüyü uğrunda mücadilədə bu xalqın mükəmməl kimliyi, sarsılmaz iradəsi dayanır.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edir ki, ədəbiyyat və mədəniyyətimiz əsasında “məhəttəşəm bir Azərbaycannamə yaratmaq mümkündür. Bu, müstəqil Azərbaycanda hər bir azərbaycanlının milli-mənəvi özlünüdərk kitabına çevrilə bilər” [4, s.36]. Bu Azərbaycannamədə Balaş Azəroğlu yaradıcılığı, heç şübhəsiz, məhəttərəm bir mövqə tutacaqdır.

Ədəbiyyat / References

1. Ağasioğlu Firudin. Doqquz bitik. Azərbaycan türklərinin islamaqədər tarixi. I bitik. Bakı: Ağrıdağ, 2014.
2. Azəroğlu Balaş. Dünənim, bu günüm, sabahım. Bakı: Gənclik, 1978.
3. Azəroğlu Balaş. Seçilmiş əsərləri. Bakı: Öndər nəşriyyat, 2004.
4. Həbibbəyli İsa. “Azərbaycançılıq anlayışının formalaşma prosesi”. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının xəbərləri. Humanitar elmlər seriyası, 2006, №1.
5. Qarayev Yaşar. Seçilmiş əsərləri. 5 cildə, IV cild. Bakı: Elm, 2016.
6. XX əsr Azərbaycan poeziyası antologiyası. IV kitab. 1950-ci illərin poeziyası. Bakı: Elm, 2013.
7. Şəmsizadə Nizaməddin. Seçilmiş əsərləri. Üç cildə, I cild. Bakı, 2008.

Азербайджанство в лирике Балаша Азероглы

Хиджран Насибова

Доктор философии по филологии

Институт литературы имени Низами Гянджеви НАНА. Азербайджан.

E-mail: nasibova.hicran53@mail.ru

Резюме. В статье анализируется идеология азербайджанства в стихотворениях поэта Балаша Азероглы. Автор статьи, исследуя образцы лирических стихотворений, подчёркивает выражение гражданской позиции поэта, его верность своему народу, родному языку, родине. В стихотворениях Б.Азероглы отражается история Азербайджана, также его география, национальное самосознание народа, занимаемое место в истории человечества. Значительная часть стихотворений Б.Азероглы является призывом к борьбе за независимость. Поэт считал родной язык священным, несмотря на запрет, наложенный иранским режимом на азербайджанский язык, порою даже проявления неуважения и оскорбления в адрес народа Южного Азербайджана и его языка. В основе стихотворений поэта - вера в независимое будущее единого Азербайджана. Автор статьи указывает на образец, где поэт говорит о том, что Азербайджану нужны сыновья, способные разорвать цепи ударом меча Хатаи. Исследователь говорит о вере поэта в тюркских сыновей, которых он символизирует в образе города Тэбриз. В основе идеологии азербайджанства поэта - непоколебимая воля, проявляемая в борьбе за единство, свободу и независимость своей родины.

Ключевые слова: Балаш Азероглы, азербайджанство, родина, народ, свобода, вера